

Domnu' Trandafir în viziune harghiteană – Profesorul Gheorghe Afloarei (II)

Dr. Nicolae Bucur

Key words: Romania, Harghita County, teacher, Gheorghe Afloarei

Mister Trandafir in Harghita style – teacher Gheorghe Afloarei (II)

Abstract: The article presents new informations about the hard work of romanian language teacher Gheorghe Afloarei, from Miercurea-Ciuc, a real „Mister Trandafir”, in Harghita county style.

II.

Personajul care a devenit amintire

Mă simt dator să revin cu noi completări la „portretul” spiritual al profesorului Gheorghe Afloarei, în primul rând pentru că dintr-o regretabilă neatenție redacțională, iconografia, ce-a însoțit textul n-a mai văzut lumina tiparului. (Cf. Angustia 13 – 2009) *; în al doilea rând, pentru simplul motiv că niciodată un discipol nu va putea epuiza ideile și gândurile sale despre un magister, dascălul, cărturarul pe care l-a avut alături ani la rând, în vorbă și faptă. Ne despărțeau cele 30 de primăveri...

Adresez mulțumiri pe această cale colectivului redacțional, redactorului șef pentru înțelegerea și bunăvoința de-a putea continua în numărul de față relatarea, valorificând astfel și setul de imagini. Așadar, în speranța că „*bis dat qui cito dat*”, adică în graiul nostru „*lucrul la timp dăruit, prețuiește îndoit*” „*audi alteram partem*” – ascultă și cealaltă parte.

În vremurile noastre ne confruntăm cu „păcatul” modernității, precum că „vorbit prea mult”, dar ne întebăm retoric, oare ne putem abține de-a scrie mai puțin? Poate că da, dacă am recurge mai mult la semne, la simboluri! În cazul de față nu ne putem încadra în aceasă „constrângere”. Mai toți avem în noi valori, cuvinte, formule, principii morale, dar și destulă incapacitate de a realiza totul perfect...

Ce nu i-a lipsit domnului profesor Afloarei Gheorghe a fost tocmai fermitatea, voința, preocuparea de-a experimenta interminabil, trăsături pe care le pomeneam și în prima parte, aducând și exemple. Cum el însuși avea să mărturisească era o ființă, o natură dublă – în el își dădeau întâlnire firea de atlet (mai ales la anii tinereții, maturității), de luptător, cu cea de îndrăgostit, omul încărcat de entuziasm și pasiune. Avea darul de-a transmite, prin simpla sa prezență, acel sentiment restaurator de învățătură, mai mult prin fapte, făcându-i, de multe ori, pe scriitorii canonici contemporanii noștri. A fost impresionant să vezi pe cineva care nu odată a fost umilit, chiar disprețuit, apoi ușor marginalizat, îndeosebi la anii senectuției și cu toate acestea „omul” să nu-și piardă nădejdea, speranța. Nu pot să-mi dau seama dacă

* Vezi dr. Nicolae Bucur, Domnu' Trandafir în viziune harghiteană – Profesorul Gheorghe Afloarei, în Angustia 13 - 2009, pp. 239 – 242.

era o persoană foarte credincioasă, dar simțea că din când în când, mai ales când trupu-i era încovoiat de neputință sau „contactele” cu semenii îl nemulțumeau, bolborosea, îngâna câte un enunț, numai de el știut. Sunt convins că nu puteau să fie decât acele „stropuri” de închinăciune și plecăciune către spațiul celest, chemându-și câte-un înger spre a-l îndupleca.

Gheorghe Afloarei mai credea în strămoși și se simțea mândru de obârșia sa, de marile personalități culturale, de eroii neamului pe care-i admira și elogia în scrierile sale.

Parcă-l aud și astăzi cum avea să cugete cu vocea domoală, dar convingătoare: *„Descendențele din strămoși buni constituie adevărata noblețe de neam... o singură întrerupere a aceluia lanț, deci un strămoș rău, anulează noblețea de neam”*. Erau vorbele lui, erau citatele filosofilor preferați ? ! Să recunoaștem că o asemenea afirmație categorică, gândită și rostită în clipele de față sună foarte nietzschean, adică idealist, metafizic, dar cât adevăr și câtă nevoie avem de rostirea, din când în când, a unor asemenea reflecții, poate nu numai colectivelor de tineri prezenți în aulele universitare.

Omul Afloarei, educatorul îi iubea pe tineri, deși aparențele uneori te înșelau. Îi iubea mai mult discret. Era iubirea interiorizată, al unui bunic pentru elevii de la zi, al unui părinte pentru „seraliști”, al celui venit între ei cu „catastiful” mereu sub braț și cu lecția prea bine învățată, din care ieșeau deseori la iveală „perlele” întâmplărilor sale de viață. Știa când și cum trebuie date la iveală junilor „fragmente” universului interior „ale mai marilor condeieri”, lăsând mereu ferestre ori porți deschise pentru „...ora următoare”. Cam tot așa își sorta „esențele” lumii sale, desaga-i plină deschizându-și gura după cheful sau moftul protagonistului. Se spune că legenda unui om este chiar imaginea

lui, de fiecare dată vie și mereu activă în orice timp, la fiecare înfățișare. Dascălul n-a fost un filozof în înțelesul termenului științific, dar avea concepția aristotelică precum că *„poezia este mai filozofică decât istoria”* și atunci discursurile sale la catedră, rostirile cu prilejul excursiilor literare se impuneau mai întotdeauna prin aceea ieșire din albia istorisirii și cotind deseori pe poteca sfătoșeniei. Un lucru merită evidențiat, pe care l-am remarcat la elevii mei, mai apoi la studenți : o materie, o disciplină, cum este literatura nu poate decât să te bucure, să te emoționeze, evident depinde cum te înfățișezi cu ea. Dacă „jocul” pe care-l introducem în scenariul nostru educațional este făcut cu tact și talent, mesajul nu poate fi decât pozitiv și receptorul satisfăcut. Spunem deci, că demersul didactic trebuie să depășească spațiul strâmt al cuvântului și frazei și să abordeze discursul, aceea formă „plină” sub care se prezintă, de regulă, mesajul. Pe vremea când i-am fost coleg de breaslă, în „disputele” noastre nu puteam pricepe cum nu pot ajunge la elevi, așa cum ne doream, feluritele texte, „varietatea” discursurilor noastre. Mai târziu lucrurile s-au mai limpezit, când s-au făcut pași mai siguri și îndrăzneți pentru redimensionarea studiului literaturii. Este vorba, cum mai pomeneam, de extindere a conceptului de literatură dincolo de granițele genurilor canonice și de seriile de texte ce compun patrimoniul literar, adăugarea la acestea a textelor „din cotidian”.

Deși pe timpul învățământului d-lui Afloarei nu se vehicula cu terminologii ca „locutor” (vorbitor) și „alocutor” (destinatul mesajului), partenerul de dialog, el, elevul „nolens, volens” parcurgea destule niveluri de comunicare. Profesorul de atunci a avut meritul de-a introduce în actul de comunicare „excursia literară”, cum aminteam și-n materialul apărut. Evitând clișeele și-a amplificat una dintre fazele importante ale comunicării, alături de

cea a faptelor și opiniilor – pe cea a sentimentelor. Pentru ca tânărul să se bucure, să se relaxeze frumos și creativ, văzând, admirând, cercetând, descoperind oameni și fapte, acumulând evenimente și amintiri, dascălul nostru a inventat o altă „recreație”, o altă gură de oxigen, un me-niu spiritual mai special. Și pentru această libertate a gândului merită a fi evocată personalitatea, personajul nostru devenind amintirea cea vie.

Pornind de la spusele lui Arghezi, care credea că „*cel mai mare poet al lumii e omul care a inventat hârtia*” „ne vom opri în relatarea noastră la opera scrisă a dascălului. Din păcate n-am putut avea acces la manuscrisele sale, păstrate pare-se de copiii săi, cu o exagerată preocupare pentru interese personale, nesocotind pe cele publice. Am apelat la scrierile publicate în ziare și reviste, la filele manuscris dactilografiate, colecția subsemnatului. Am zice că între scrisul lui Afloarei și rostirea lui prin viu grai deosebirea devine evidentă ! Vorbirea repejoară, guturală, spontană și directă, pigmentată de calambururi ori cuvinte de duh este înlocuită de un scris meșteșugit, lexic elevat, stil pedant, pagini cu largi descrieri, cu accentuate tendințe de portretistică, comunicând situații și destăinuiri exacte, însemnări scrise cu duioșie. Publicistul are o inspirație controlată, și credem că a reflectat destul înaintea de-a pune ceva pe hârtie.

Dintre colaboratorii din județ, îndeosebi învățători ai revistei „Școala Noastră”, format vechi, a cărei primă apariție, un număr dublu 1 și 2, se întâmpla în ianuarie –februarie 1932 (apărută într-un modest format de caiet, mai apoi „sub formă de ziar” nr. 3, martie 1932), semnătura unora devine aproape permanentă¹. Întâlnim aici și numele lui Gheorghe Afloarei, notat

Gh.A. Floarei, pentru ca autorul în următoarele numere (nr. 4 – 5 din aprilie – mai 1933) să fie cam singurul colaborator dintre cadrele didactice (învățători) din școlile județului Ciuc, de această dată figurând sub semnătura Gh.Gh.Afloarei.

Din scurta istorie a revistei „Școala Noastră”, a cărei periodicitate va fi întreruptă în mai 1933, revenindu-se în ianuarie – februarie 1935 cu nr.1 -2, reținem titlurile unor materiale ale învățătorului din Remetea – Ciuc: **Dezvoltarea gustului de citit la copii și Evoluția copilului în literatură** (Gh. Afloarei, Remetea) ; **Problema debililor mintali, rezumat al conferinței prof. Al. Roșca** (Gh.Gh.Afloarei); **Centenarul lui Grigorescu** (apărută în ultimul număr al revistei 1 – 2, ianuarie – februarie 1935) semnată Gh. Afloarei fost elev al Școalei de Belle Arte din București, învățător Remetea – Ciuc. Le datorăm sincere mulțumiri autorilor Valeria Pop și Constantin Hârlav care reproduc în Revista „Școala Noastră”, serie nouă la rubrica Restituiri, articolul menționat (Centenarul lui Grigorescu)², o motivație în plus a aprecierii de care se bucură „vrednicul dascăl” și după șapte decenii și ceva.

La citirea după 75 de ani a eseului dascălului Gheorghe Afloarei despre Grigorescu, nu poți să nu-i apreciezi valoarea relatării artistice și documentare, ce rezistă prezentului. De la început autorul face o precizare importantă privind data exactă a nașterii artistului, care decenii la rând s-a strecurat eronat în scrierile biografiilor lui Grigorescu (n. 15 mai 1838), unii chiar evitând de a-l mai pomeni. Pornind de la surse exacte și documente, pe baza declarațiilor fratelui artistului și ale unor prieteni, informațiile unor pictori, apelând la bibliografiile unor cercetători, precum H. Blazian, critic de artă și estetic, reiese că data exactă a nașterii este 15 mai 1834, deci o diferență de patru ani.

1 Constantin Hârlav, „Școala Noastră” acum 70 de ani (1), în Școala Noastră, Anul IX, nr.4, Decembrie 2002, p.4.

2 Școala Noastră, Anul XI, nr. 2, Aprilie 2004, p.4.

Cunoștințele de specialitate ale absolventului de odinioară al Școlii Superioare de Arte Frumoase din București își pune amprenta peste paginile acestei „cronici plastice”, o scriere agreabilă și plină de naturalețe, presărată de o terminologie adecvată.

Elementele biografice, modalitatea în care se insistă asupra unor realități și mărturii ale copilului rămas orfan de tată la numai nouă ani, captează și sensibilizează cititorul. *„Fiind familie numeroasă și săraci, au avut foarte mult de luptat cu greutățile vieții. – „Cu acul ne-a crescut biata mamă”, își amintește mai târziu trist și durios Grigorescu. La vârsta de zece ani, intră ucenic la un zugrav de icoane, unde stătu vreo doi ani, învățând acest meșteșug, către care avea o atracție înăscută – moșul său fusese zugrav la Pitaru.*

Autorul ne invită apoi la un excurs plin de pitoresc, cu etapele sale, în lumea meșterului iconar „prima perioadă din uriașa activitate a artistului”, sfârșită în 1864 cu lucrarea de la Agapia. „Primul capitol din istoria vieții sale, care s-ar putea intitula „Grigorescu Zugravul” sau Meșterul Nicu, cum îi zice Vlahuță”, notează Gh. Afloarei.

Iată cum este introdus cititorul în așa zisa „ieșire” (zicem noi) la studiu în străinătate: *„Toate gândurile sale acum zboară spre cetatea culturei și a artei, - Parisul –, pe care nu după mult timp îl va vedea”.* Suntem apoi familiarizați cu atmosfera de aici, cu atelierul sale de noapte, unde Grigorescu „lucrează foarte mult împărțindu-și timpul între atelier și muzeele de ară”. De la genialii „peisagiști francezi...va învăța tainele adevăratei arte”. Tot aici va înțelege să cunoască „natura” – cel mai bun învățător – și care „transpusă în artă trebuie să înfăptuiască emoția adâncă ce aceasta o deșteaptă în suflet”. Iată-ne și în fața unui Grigorescu împlinit și oarecum fericit, văzut astfel de semnatarul eseului: „După trei ani de studii fructuoase, se reîntoarce în patrie, atras de dorul alor săi...” ; „... avea titlurile cerute,

era un artist în toată puterea cuvântului”. Catedra de pictură de la școala Belle – Arte din București avea însă locurile ocupate. După acest pasaj, autorul introduce o sugestivă remarcă, a lui B.Delavrancea, atât de reală vremurilor noastre: *„Iată motivul serios pentru care școala noastră națională, n-a avut un astfel de profesor” (Din viața pictorului Grigorescu).* Alte drumuri, noi gânduri! Reîntoarcerea în Franța, călătorii în Italia (1870), iară Franța... Revine în țară în timpul Războiului de Independență și „ia parte la eroica noastră epopee pentru neatârnare, immortalizând în numeose schițe și tablouri, curajul, istețimea, vitejia și eroismul soldatului român”. După război, peregrinul artist „cutreieră țara în lung și-n lat, căutând motivele artistice de care avea nevoie, pentru zugrăvirea povestii neamului nostru, poveste plină de podobe și farmec rustic”. Această primă parte a studiului se încheie cu precizarea că spre sfârșitul vieții pictorul se retrage în vila sa de la Câmpina, moartea survenind în 1907.

În partea a doua atenția lui Gh. Afloarei este fixată pe creația artistică a lui Grigorescu lăsată posterității, evidențiind incontestabila „valoare documentară și națională a acestei opere, prin zugrăvirea etnicului, a specificului pământului și poporului românesc”. Reținem pentru iubitorul de artă și nu numai, această edificatoare și plastică consemnare pe care orice privitor o poate avea în fața icoanelor, sfinților și serafimilor de la Agapia și de la muzeul Kalinderu: *„Simțim în fața lor o rară și măreață emoție, pe care numai în contemplarea marilor opere ne e dat s-o simțim, s-o gustăm. Artistul a dat figurilor sale viață reală, fiindcă lucra după modele vii, până și în biserici”.*

Și dacă despre Grigorescu, cel dintâi dintre pictorii de la noi, care a rupt cu tradiția, cu tipicul pictural, pictura de șevalet a predecesorilor, înlocuind-o cu pictura de plein-air, pictura naturalistă, de manieră impresionistă, Gh. Afloarei nu aduce

prea multe noutăți cu aceste afirmații, știe să puncteze, în schimb, acele elemente ce evidențiază creația, opera pictorului Grigorescu: „*Toate operele... sunt străbătute de o fluiditate, de o frăgezime de colorit unică, de o claritate, spontaneitate și simplitate uimitoare...*” sau

„*Coloritul fumuriu, cerul senin, străveziu, contrastul dintre culori, acea beție de aer și de lumină, sunt reminescențele școalei de la Barbizon, adaptate, însă, la peizagiul nostru românesc...*” Autorul îmbogățește textul, dându-i plus de prospețime, atunci când apelează la scurte citate ale unor exegeți.

A te apropia de o personalitate atât de strălucitoare în artele noastre plastice cum a fost Grigorescu, alăturându-l de genialul Eminescu, emblema și gloria literelor românești, nu a putut să fie o misiune ușoară pentru un tânăr de numai 26 de ani, cât avea autorul când a redactat și publicat studiul în discuție. Gh. Afloarei a fost conștient, încă de pe atunci, că generația timpului său și cei care vin după el, au nevoie de asemenea chipuri și portrete spirituale, modele de urmat, care la timpul lor trăitor au înțeles sufletul românesc și țărănesc al acestui popor, cu toate resursele sale de realizare specifice.

Cel care a participat la al doilea război mondial fiind decorat pentru faptele sale de arme, cel care a avut o viziune realistă și obiectivă privind istoria acelor vremuri, trăind evenimentele la cald, a avut bogată inspirație să rememoreze fapte, evenimente, oameni ce primesc contur și suflu în pagini de memorialistică. Pentru cel care avea să le consemneze au fost amintiri ale timpurilor apuse, dar mereu vii pentru conștiința și sufletul celui care le-a trăit și le-a îndurat.

Rodnica activitate publicistică a profesorului Gh. Afloarei cuprinde și lucrarea inedită despre viața și opera poetului – erou Nicolae Vulovici, mort la Miercurea – Ciuc în ziua de 8 septembrie 1916,

găsindu-și, pentru o scurtă perioadă, locul de veci în Cimitirul Eroilor din Miercurea- Ciuc. După război va fi deshumat și înmormântat la Craiova, unde-l aștepta în durere buna sa mamă, văduva, Ștefania Vulovici. Despre acest erou al neamului lt.col.(r.) Gh. Afloarei ne lasă câteva însemnări document, adevărate file ale unui jurnal de front, din care am selectat câteva fragmente edificatoare.

Așa cum reiese din articolele publicate în cotidianul „Adevărul Harghitei”: **Un erou al neamului: Nicolae Vulovici³; Prin jertfa lor de sânge au pregătit Marea Unire⁴**, bătălia pentru „Unirea cea Mare” s-a soldat cu destule victime în armata română pe întreg frontul Carpaților. Pasajele cu care este confruntat cititorul de astăzi vin parcă să demonstreze că nimic nu se poate dobândi fără sacrificii, după cum nimic nu se poate păstra fără eforturi și luciditate. Faptele de eroism redate constituie pentru aceste meleaguri, mărturii în timp pentru urmași. Lupte eroice au fost purtate și pe teritoriul județului Harghita (fostul județ Ciuc). „Vârful de lance” care primise misiunea cuceririi orașului Miercurea – Ciuc l-a constituit Compania a 4-a comandată de căpitanul Nicolae Vulovici.” Redăm din atmosfera acelei veri a anului 1916, pagini lăsate de condeii autorului: „*Înfruntând ploaia apocaliptică de explozii, gloanțe și moarte dezlănțuită de dușmanul furibund care se înverșuna să se mențină cu orice preț pe linia Miercurea – Ciuc – Vlăhița – Valea Homorodului, mâna de ostași condusă de neînfricatul căpitan Vulovici n-a dat nici o clipă înapoi. În ultimul atac decisiv susținut asupra orașului Miercurea – Ciuc, neînfrica-*

3 Prof. Gheorghe Afloarei, 75 de ani de la declanșarea ofensivei armatei române. *Un erou al neamului – Nicolae Vulovici*, în *Adevărul Harghitei* nr. 422, 20 sept. 1991, pp.1,2.

4 Lt.col.(r.) Gheorghe Afloarei, *Prin jertfa lor de sânge au pregătit Marea Unire*, în *Adevărul Harghitei*, nr. 865, 30 noi.1993, p.3.

tul căpitan a căzut lovit mortal de un glonț. Prăvălit la pământ a mai avut puterea să-și îmbărbăteze ostașii prin ultimele cuvinte: „Tot înainte copii”. Și „copiii”, îmbărbătați... și-au continuat lupta cu aceeași înversurare.” Memorialistul ne furnizează și acest detaliu despre Nicolae Vulovici : „...în ziua de 7 septembrie, cade lovit în frunte, de un glonț al dușmanului, a doua zi găsindu-și sfârșitul în ambulanța sanitară, în apropierea imediată a satului Sânmartin.” (comuna harghiteană de astăzi n.n.) Și continuă: „A murit de moartea cea mai aleasă, pe care singur și-a prezis-o, a dorit-o și a chemat-o în versurile uneia dintre cele mai emoționante și mai cunoscute poezii ale sale – „**De-o fi să mor**”: *De-o fi să mor / Tu Doamne dă-mi / O moarte ostășească, / Un glonte-n floarea din chipiu / În luptă mă lovească.*” Din scrierile lui Gh. Afloarei aflăm despre căpitanul - poet că era din Calafat și a îmbrățișat cariera militară, pe care și-a desfășurat-o în cadrul regimentelor din Craiova, Fălticeni, Piatra Neamț. Cu poezia avea să cocheteze încă din adolescență, devenid, în timp, colaborator permanent al revistei „Ramuri” din Craiova, creațiile sale fiind întâlnite și în alte publicații din acea perioadă .

Tematica și conținutul poeziilor au fost inspirate din istoria zbuciumată a popoului nostru, în care, pe prim plan, se situează războiul de independență din 1877. S-a împrietenit cu M.Sadoveanu, Artur Gorovei și alți intelectuali din Fălticeni, unde avea să-și tipărească în 1910, volumul „**Stihuri Oțelite**”. Gh. Afloarei cu destule decenii în urmă își exprima regretul că personalitatea lui Nicolae Vulovici nu-i cunoscută suficient, iar despre cărturarul – poet avea să consemneze: „*Ce păcat că acest suflet idealist în care tăria morală se împletea cu un viguros talent poetic nerealizat, a fost, pe nedrept, dat uitării !*”

Profesorul Gh. Afloarei n-a conținut să țină trează activitatea cultural – literară de pe aceste meleaguri de la poalele Har-

ghitei, și atât cât timpul i-a permis, a scris materiale informative și de specialitate la revistele coordonate de Societatea de Științe Filologice din România, dar și la alte ziare și reviste, cum am mai precizat. Cu prilejul împlinirii a 25 de ani de activitate a Cercului literar artistic „Mihail Sadoveanu” al elevilor din Miercurea – Ciuc (1952 – 1977), profesorul publică în „Limba și Literatura Română”, revistă trimestrială pentru elevi, un material – bilanț intitulat „Cercul literar „Mihail Sadoveanu” din Miercurea – Ciuc”, din care reținem fragmentul: „Ca invitat permanent al Muzeului memorial „Mihail Sadoveanu” de la Vânători –Neamț, Cercul nostru a participat cu un număr de 160 de elevi și 16 cadre didactice la manifestările anuale ce se desfășoară în cadrul „Sadovenienelor” (edițiile 1971,1972,1973, și1974), alături de elevii de la liceele și cenaclurile literare ce poartă numele marelui scriitor din București, Borca, Pașcani și Tg.Neamț. Aici au fost citite 24 de încercări în versuri și în proză ale membrilor cenaclului nostru, apreciate elogios și răsplătite cu daruri valoroase, printre care și un manuscris sadovenian inedit.”⁵ Aceste materiale se află în colecția actualului Colegiu Național „Octavian Goga” din Miercurea – Ciuc (fostul Liceu nr. 2 Miercurea-Ciuc), precedată de scrisoarea Valeriei M. Sadoveanu, soția scriitorului, care a oferit cercului literar ciucan „unul din darurile cele mai de preț”. Reproducem integral scrisoarea: „*Emoționată de dragostea și venerația cu care cenaclul „Mihail Sadoveanu” a cinstit și anul acesta, la Neamț, memoria marelui nostru scriitor, vă rog să păstrați, în amintirea lui, aceste pagini manuscrise închinat generației pe care el a numit-o simbolic - „nădejdea poporului nostru muncitor, - solia noastră*

5 Prof. Gheorghe Afloarei. Liceul nr. 2 Miercurea Ciuc, Cenacluri - Reviste. Cercul literar „Mihail Sadoveanu” din Miercurea Ciuc, în Limba și Literatura Română. Revistă trimestrială pentru tineret, Anul II (V), Nr.1 ianuarie – martie, București, 1976, pp.1-4.

către veacul viitor". Valeria M. Sadoveanu Neamț, 22. X.1972.⁶ Din manuscrisul sado-venian închinat tineretului reținem aceste gânduri: „ Știu că într-un trup sănătos se află și-o minte de asemeni sănătoasă ; dar dacă e lăsată în urmă și neglijată această minte dă de sminteală dezvoltarea normală și armonioasă a tânărului. Un învățător dintre cunoștințele mele are pusă deoparte o circulară răspândită în țară în zeci și sute de mii de exemplare de către redacția unei publicații a tineretului care începe cu *Ve-ți afla*. [...] elevi distinși cată să-și însușească perfect limba poporului nostru, gramatica, ortografia și punctuația. Prin limbă înțeleg nu numai fondul principal de cuvinte, ci cunoașterea cuvintelor care exprimă mase largi de noțiuni. Câmpul cu florile, grădinile cu legumele, livezile cu pomii, pădurile cu copacii ; animalele și paserile tuturor regiunilor țării ; cerul cu constelațiile și luceferii ; casa cu gospodăria , meșteșugurile și toate îndeletnicirile practice ale omului. [...]...trebuie să ajungă a cunoaște bine istoria patriei, istoria ultimului veac și istoria timpului nou. Adaog geografia. Adaog, neaparat, cunoașterea integrală și serioasă a artei noastre naționale și îndeosebi a literaturii. Pildele de deficiențe pe care le-am dat sînt desigur excepții. Faceți-vă un punct de onoare, ca asemenea deficiențe să înceteze.”⁷ Mihail Sadoveanu, părintele spiritual al Cercului literar artistic din Miercurea – Ciuc va dăruir în anul 1956 o fotografie originală cu dedicație autografă.⁸

Nu îți poți programa viața. Niciodată nu iese totul așa cum ai visat. Gh. Afloarei a visat și a avut destule planuri, printre altele, i-a rămas în manuscris lucrarea „**Harta literară** ”. Astăzi la scrierea acestor pagini despre dascălul moldavo – harghitean, reflectez la zicerea: „ *Ne ordonăm în spațiu pentru a ne ajunge timpul*”, încer-

când să întorc filele calendarului în urmă cu două decenii, mai precis în acel iunie 1989, când profesorul avea să mă caute la redacția presei locale, pentru o scurtă întrevedere literară. Avea la dânsul un manuscris, iar într-un plic vreo zece fotografii, totul pregătit pentru Centenarul morții lui Eminescu. Materialul purta titlul „ **Statuile Eminescu în sculptura monumentală românească.**” Am parcurs paginile în prezența domniei sale, ajungând la un consens că studiul s-ar preta mai bine pentru o revistă sau eventual pentru un supliment de cultură și artă, sfătuindu-l să facă demersul în acest sens. Eram în fața unui interesant material care prezenta generațiilor prezente de atunci și celor viitoare memoria spiritualității a 107 scriitori români al căror palmares (până la acel an 1988 / 1989) înregistra peste 300 de busturi,statui, monumente și basoreliefuri expuse în piețe, grădini, parcuri, instituții culturale și de învățământ. Cifrele au fost stabilite, conform mărturisirii autorului „ *pe baza documentelor unor îndelungate și diversificate cercetări care, cu unele inerente omisiuni în minus pot fi socotite foarte apropiate de realitățile adevărate*”. Cele mai multe dinte aceste creații sculpturale erau dedicate marilor clasici, în fruntea cărora se situa Eminescu cu 41 de lucrări (repetăm, acum 21 de ani).

Statuile Eminescu erau integrate teritorial în Capitală (6) și în 54 de localități de pe cuprinsul a 29 de județe inclusiv județului Harghita (Toplița). Dintre dăltuitoarii eternului chip Eminescu, cu realizări la cotele valorice mai înalte, remarcă profesorul,se disting: Ioan Georgescu, Oscar Spaethe, Frederic Storck, I. Schmidt – Faur, Dimitrie Paciurea, Oscar Han, C. Medrea, Gheorghe D.Anghel, I. Jalea, R. Ladea, I. Irimescu, Ovidiu Maitec, I. Vlasu, Gh. Adoc ș.a. Aflam totodată că primul bust Eminescu, este opera lui I. Georgescu (1856-1895) cel dintâi mare sculptor român de talie valorică occidentală. Următorul bust a fost

6 Vezi Anexa 10

7 Vezi Anexa 11

8 Vezi Anexa 2

creat de către Oscar Spaethe în parcul conacului Balș din comuna Dumbrăveni jud. Suceava. A fost inaugurat în anul 1902. Printre participanți s-au numărat poeții D.Anghel, Șt.O. Iosif și epigramistul Cincinnati Pavelescu care a compus și a recitat în fața miilor de auditori prezenți, poezia „**La statuia lui Eminescu**”. Din condeiul autorului aflăm cu surprindere că „*bustul s-a pierdut fără urmă după cel de-al doilea război mondial*”.

Privitor la bustul Eminescu din actualul municipiu Toplița, amplasat în parcul central, alături de bustul lui Nicolae Bălcescu (autor S. Paul Vasilescu), prof. remarcă că această realizare înscrie județul Harghita printre județele patriei care dețin sculpturi într-un singur exemplar (pe atunci n.n.), dedicate lui Eminescu. Creația aparține sculptoriței Ada Medrea din București, care l-a dăruit în anul 1976 Consiliului Popular al orașului, cu prilejul sărbătoririi centenarului scriitorului și publicistului Octavian C. Tăslăuanu (1876 – 1942), fiul Bilborului, localitate aparținătoare în trecut, fostei plăși Toplița. Vom încheia aceste referiri cu observațiile lui Gh. Afloarei privind lucrarea sculpturală toplițeană: „*Modest ca dimensiuni și interpretare artistică, bustul se impune prin mesajul etic, simbolizând recunoștința harghitenilor față de poetul nostru național și universal care – după unii cercetători – când în 1866 aflându-se în drum spre școlile Blajului, și-a direcționat pașii prin frumoasa așezare de la poalele Călimanilor*”.

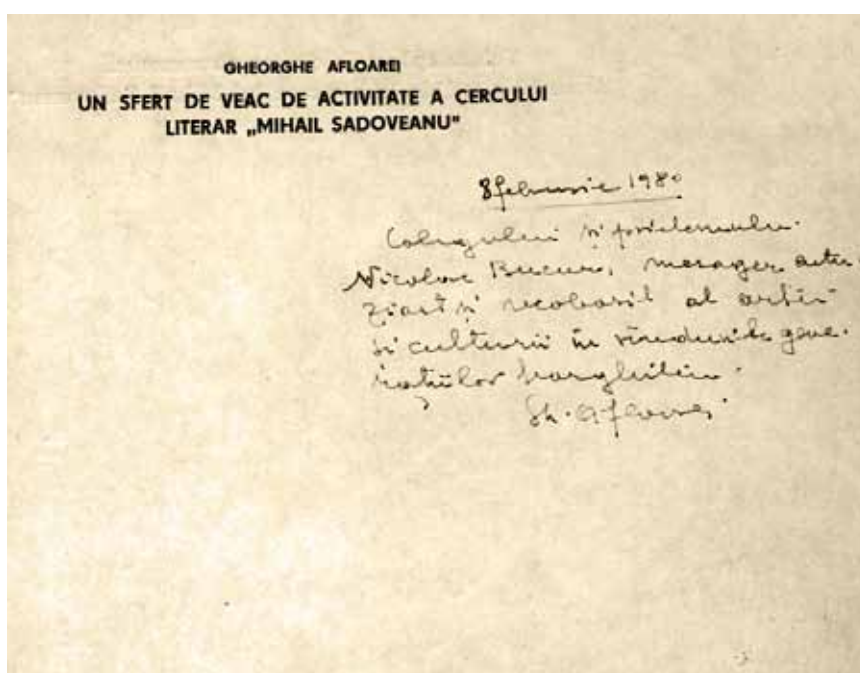
Despre publicarea manuscrisului nu am cunoștință să fi văzut lumina tiparului, cert este că în dialogurile noastre de mai apoi, simțeam fiecare, în egală măsură, acea „ardere” că ar merita și alții să afle, să guste și asemenea „detalii”. Cunoșcându-mi preocupările privitor la artele plastice, citindu-mi unele cronici publicate în presă și cataloage, mi se adresa, după o anumită perioadă de ani, să-i fiu coautor pentru extinderea tematicii. Zilele și anii

travaliului, ale amintirilor și gândurilor la un moment dat s-au amestecat atât de divers și nefiresc încât îmi vine foarte greu ca acum să stabilesc motivul nematerializării proiectului. Vor fi mereu și cărți și studii (încă) nescrise... Cine știe? poate-i vine rândul și acestuia... Purtăm mereu în noi responsabilitatea că puteam face mai mult pentru alții și în mod evident pentru noi înșine.

Gheorghe Afloarei, pe lângă omul de la catedră și cel în afara ei prin acele interminabile excursii literare, cu migală și răbdare a păstrat interesul pentru literatură și artă, pentru cultură în general. Dacă ar trebui noi, dascăli să-i sfătuim pe tinerii noștri de azi cum să se apropie de lecturile interesante nu putem decât să le reamintim că pentru a citi este nevoie de o stare maximă de libertate interioară, de sufletul pregătit pentru un joc... Este jocul magic cu reguli destul de simple... Artistul – înțelegând aici și pe publicistul, scriitorul – are curajul adevărului, bucuriei și suferinței... Artistul nu obține nimic prin bunăvoință, el trebuie să cucerească totul prin durerea creației... Cititorul? Să-i înțeleagă gândul, să-i recepționeze pulsul!

Profesorul Gheorghe Afloarei nu putea să nu fi cunoscut aforismul poetului de pe meleagurile Lancrămului „*Imediatul există pentru om numai ca trecere, ca simptom al unui altceva, ca signal al unui dincolo*”. Cel care s-a încumetat să interpreteze roluri îndrăgite, precum cel al lui „Barbu Lăutaru” de Vasile Alecsandri, în clipele de nostalgie fredona, poate și versurile unor romane, precum: „*Vreau să-mi cânte lăutarii / Și să mor amoretat*” sau „*Că nu știe niciodată / Ce-l așteaptă peste-un ceas*”.

La mormântul său, unde vei găsi probabil câte un buchet sau cel puțin o floare, în semn de camaraderie, pelerinul sosit aici ar putea medita la stihurile lui Sașa Pană: „*Călătoria se face cu busolă / Copii / Nord – Sud disperare – destin / Vă așteaptă la scara vieții / Cu telegarii în spume*”.

Întâlnire cu Radovica Boldijer, prototipul personajului feminin principal (Ana Baci) din romanul „Ion” de Liviu Rebreanu – 11 mai 1972 –

MESAGERII POEZIEI, CÎNTECULUI ȘI TEATRULUI
PRIMUL ANSAMBLU ARTISTIC AL CERCULUI

În prim plan profesorii: Alina Gheorghe (mijloc) – conducătorul cercului –, Petru Ilies (stînga), Valeriu Nicu (dreapta) – colaboratori. Rîndul al II-lea, de la stînga la dreapta: Mădălina Margareta, Kozma Iancu, Prodan Valeriu, Bulacu Dumitru, Dumitrescu Iuliana, Kozma Kiko, Rîndul al III-lea: Olteanu Maria, Baker I., Bădu Nicolae, Peter Kozma, Turcu Elisabeta, Turcu Elisabeta, Kintană din spate: Vasil Eugen (primul din stînga), Răduț Mihai, Mădă Kozma, Bucur Ila, Andrei Zăbău, Belaru Andruș, Hanganu Peter, Băduț Ioan, Kozmas Ania, Păduț Bănuț Rău Emil.

„Barbu Lăutaru” de Vasile Alecsandri, în interpretarea prof. Alina Gheorghe, conducătorul cercului.

Alt aspect din camera de păstrare și manipulare a materialelor.

Lecție de recapitulare finală anuală la literatură română cu anul III (curs seral) în sala de cursuri a micromuzeului – cabinet de literatură română, (3 iunie 1973).

intâlnire cu poezii George Lesnea și Cornelia Sturzu, la Muzeul „Mihail Sadoveanu” din Iași-Văcărești-Neniș, (noiembrie 1976)

Întâlnire cu prof. dr. Constantin Ciopraga, critic și istoric-literar de la Universitatea „A. I. Cuza” din Iași, la Muzeul de la Vinători-Neamț, (iunie-iulie 1974)

UN MANUSCRIS SADOVENIAN INEDIT

Ceracholui literar
„Nikolai Saboșeanu”

Proscara. Cinclus

[illegible]

Lucia B. Johnson

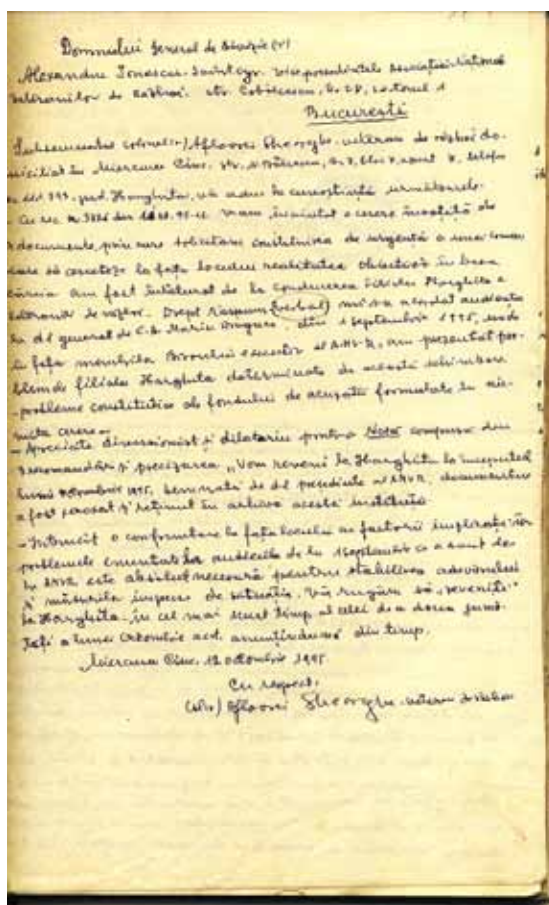
Ream, 22 V 1872

Scrisoarea D-nei Valeria Sadoveanu

1. Displacement
 a. displacement = the change in position of an object with respect to its initial position
 b. displacement is a vector quantity because it has both magnitude and direction
 c. displacement is different from distance because distance is a scalar quantity
 d. displacement is the shortest distance between two points
 e. displacement is zero if an object returns to its initial position
 f. displacement is not affected by the path taken by an object
 g. displacement is not affected by the time taken by an object
 h. displacement is not affected by the speed of an object
 i. displacement is not affected by the acceleration of an object
 j. displacement is not affected by the mass of an object
 k. displacement is not affected by the temperature of an object
 l. displacement is not affected by the pressure of an object
 m. displacement is not affected by the volume of an object
 n. displacement is not affected by the density of an object
 o. displacement is not affected by the refractive index of an object
 p. displacement is not affected by the viscosity of an object
 q. displacement is not affected by the elasticity of an object
 r. displacement is not affected by the conductivity of an object
 s. displacement is not affected by the specific heat of an object
 t. displacement is not affected by the latent heat of an object
 u. displacement is not affected by the melting point of an object
 v. displacement is not affected by the boiling point of an object
 w. displacement is not affected by the freezing point of an object
 x. displacement is not affected by the condensation point of an object
 y. displacement is not affected by the sublimation point of an object
 z. displacement is not affected by the deposition point of an object
 aa. displacement is not affected by the evaporation point of an object
 ab. displacement is not affected by the solidification point of an object
 ac. displacement is not affected by the liquefaction point of an object
 ad. displacement is not affected by the fusion point of an object
 ae. displacement is not affected by the melting point of an object
 af. displacement is not affected by the boiling point of an object
 ag. displacement is not affected by the freezing point of an object
 ah. displacement is not affected by the condensation point of an object
 ai. displacement is not affected by the sublimation point of an object
 aj. displacement is not affected by the deposition point of an object
 ak. displacement is not affected by the evaporation point of an object
 al. displacement is not affected by the solidification point of an object
 am. displacement is not affected by the liquefaction point of an object
 an. displacement is not affected by the fusion point of an object
 ao. displacement is not affected by the melting point of an object
 ap. displacement is not affected by the boiling point of an object
 aq. displacement is not affected by the freezing point of an object
 ar. displacement is not affected by the condensation point of an object
 as. displacement is not affected by the sublimation point of an object
 at. displacement is not affected by the deposition point of an object
 au. displacement is not affected by the evaporation point of an object
 av. displacement is not affected by the solidification point of an object
 aw. displacement is not affected by the liquefaction point of an</

integrals = areas + only under curves + always + definite
 definite = defined + in an interval but have stuff that we represent by areas
 to curves defined in ranges
 from parameter like that and + used to be + solid shape property not
 exactly the same but much the same

Textul manuscrisului

-2-

de dvs. în calitate de primvicepreședinte al ANVR - autorul și executorul punerii (impunerii) nouei prezidențe al Filialei Harghita - ceea ce constituie punctul nodal al deslușirii adevărului ascuns în toate murdăria ale infracției și corupției instantane în conducerea Harghita.

4) Schimbarea impusă în conducerea Filialei Harghita la 28 iunie 1995 reprezintă o ERORARE comisă de conducerea ANVR sub presiunea acti de dezinformare practicate fără scrupul de către actuala conducere a Filialei Harghita: Colonelul (r) [redacted] veteran de război Oprea Ioan venit din Org. Județeană a P.C.R. și Securitatea Ceaușita Harghiteană; Căpit (retragere) Teodoru Ion (factualul prezidențe) cu statură de veteran de război în totalitate iremarcabilă pînă în prezent; Sergent (r) Kiss Ern (casier) președinte veteran de război provenit din armata maghiară, cîndu-se cu Lt. Col. Băileșă Gheorghe călul C.M.J.H. și Lt. Col. Munteanu Valeriu adjunct al C.M.J.H. implicat responsabil în activitatea Filialei Harghita a veteranilor de război.

5) Actul de la 28.06.1995, fundamentat pe bază de flagrantă delictitate, conjugată cu infracționismul corupției marchează o răsturnare palmă aplicată pe obrazul imaculat, al demnității țigului și autorității morale a Asociației Naționale a Veteranilor de război al Filialei Harghita. V.R. și a Col(r) Afloare; Gheorghe - veteran de război pe cîmpul de luptă, decorat cu Ordinul Steaua României cu panglică de virtute militară și frunte de stejar, fost prezidențe al Filialei Harghita timp de peste cîinci ani, profesor gradul Inspector - reș și impune o urgență și totală eradicare de către conducerea Asociației Naționale a Veteranilor de război -

6) Ungăfindu-moi „cu toate virtuți înaintate și sănătatea - mi prezintă în această nobilă și patriotice acțiune, solicit conducerea să-mi mijlocească pentru vineri 17 și vineri 25 maiembrie act. de eliberare cu cadrele din conducerea Asociației, obilite să elucideze de urgență această acțiune și periculoasă chestiune, respectiv: sedințele, vicepreședintele și secretarul general al ANVR prezidențele juridice, secțiunile gospodăresc-financiare și a comisiilor de reș și control pentru a discuta și adopta modalități de acțiune și investigații care să obțină o recepție cât mai eficientă a activității, stîrpind din temelii infracționismul și corupția, apărîndu-se rîndurile veteranilor de război -

Cu respect,
Col(r) Afloare Gheorghe, veteran de război